

Uplatnění absolventů bakalářského studia jednooborové psychologie FF OU

Employability of graduates of psychology bachelor study in FF OU

Anna Schneiderová^{1*}

¹*Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava*

Abstrakt

V akademickém roce 2012-2013 ukončili studium první absolventi jednooborové bakalářské psychologie na FF OU v Ostravě. V roce 2013 byl realizován prostřednictvím Facebooku průzkum, jehož cílem bylo zjistit, kolik a na kterých vysokých školách pokračují naši absolventi v magisterském studiu, především ve studiu psychologie, případně jaké je jejich následné pracovní uplatnění. Od 20 frekventantů, kteří ukončili studium v roce 2013, byla získána data o jejich další kariérní dráze a doplňující informace o studiu psychologie na FF OU ve 100%. Pro zajímavost bylo další studijní uplatnění absolventů korelováno s výsledky studia a s výsledky u přijímacích zkoušek, kde se ovšem vazba neprokázala. Doplňující informace od absolventů jsou či mohou být využity ke zkvalitnění výuky jednooborové bakalářské psychologie na FF OU.

Klíčová slova: absolventi, bakalářský obor psychologie, studijní a pracovní kariéra

Abstract

In the academic year 2012-2013, the first graduates completed bachelor study of psychology at Faculty of Arts in University of Ostrava. In 2013 we implemented pilot research on Facebook whose aim was to find out how many of our graduates continue on Master's study of psychology and on which universities, or what is their subsequent employment. Information about later career/study and additional information about previous study in University of Ostrava (OU) were obtained from 20 ex-students who graduated in 2013 (100% of graduates). Because these students were the first bachelor's degree graduates in psychology at OU, we completed also additional analyzes (due to the small number of graduates) that can be helpful for the further development of the course. Employments and further Master's studies of our graduates in the field of psychology and other humanities was correlated with the exams' results during the study, with the results of final bachelor exam, and results of the admission tests. As we expected, the results of

---

*Korespondenční autor: Reální 5, 701 03, Ostrava, ČR
e-mail: anna.schneiderova@osu.cz

admission tests or continuous exams' during study didn't show to be successful indicator of admission to follow-up Master's studies of psychology. These information however can be useful for further improving of bachelor psychology course in OU. Given that the results of this pilot research are approximate and research continues, the Master's admission results of further classes will be more relevant indicator of the success rate of our bachelor course of psychology. Because University of Ostrava don't have follow-up Master's study of psychology, we perceive as a success of our Department of psychology that 12 of 20 graduates of psychology were taken to the follow-up Master's study, and 9 of them studies follow-up Master's study of psychology at four universities in the Czech and Slovak Republic.

Keywords: graduates, bachelor of psychology, study and working career

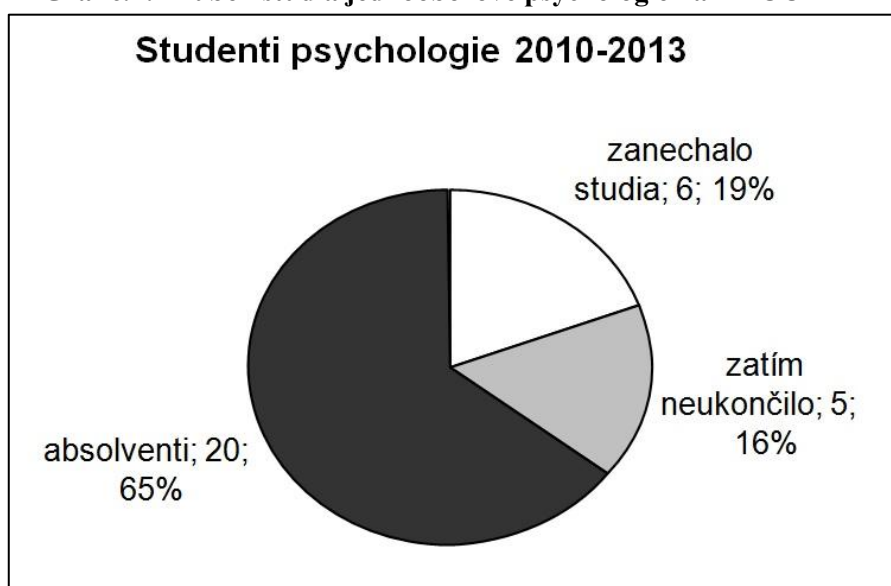

Úvod

Studium bakalářské psychologie je přípravou na následné navazující magisterské studium psychologie (případně příbuzných oborů) a na uplatnění v profesích, jejich základem je práce s lidmi a kde psychologické poznatky napomáhají v profesní realizaci. Koncepce bakalářského studia psychologie musí splňovat obecný standard pro vysokoškolskou přípravu psychologů v Evropě, známý pod názvem *Europsycholog* (Evropský certifikát z psychologie, 2008). Kromě poznatků ze základních, tzv. teoretických disciplín, tj. obecná, vývojová a sociální psychologie, metodologie a psychopatologie, absolvent získá v bakalářském studiu znalosti a dovednosti komunikační, diagnostické, kooperační a intervenční, které jsou bezprostředně využitelné i v jiné než psychologické praxi. Jednooborové studium psychologie je určeno především pro ty zájemce, kteří jsou ve své profesní orientaci rozhodnutí uplatnit se jako odborní psychologové s magisterskou erudicí.

Ostravská univerzita patří od roku 2008 k těm vysokým školám, které mohou z rozhodnutí Akreditační komise MŠMT ČR vyučovat dvouoborovou a jednooborovou bakalářskou psychologii. Bakalářské studium jednooborové psychologie, které garantuje odborně i personálně katedra psychologie, bylo otevřeno na Filozofické fakultě Ostravské Univerzity v Ostravě v akademickém roce 2010/2011 a v uplynulém akademickém roce 2012/2013 ukončili studium první absolventi tohoto oboru. V tomto příspěvku si dovoluji malou rekapitulaci o absolventech tohoto historicky prvního ročníku jednooborové bakalářské psychologie.

V průběhu bakalářského studia z původně přijatých 31 studentů tři zanechali studia na základě vlastního rozhodnutí, třem bylo studium ukončeno pro neplnění povinností, dva přerušili, tři dále studují v prodloužené době. V akademickém roce 2012/13 absolvovalo celkem 20 studentů (18 žen a 2 muži): v řádném květnovém termínu úspěšně složilo státní zkoušku 15 studentů, v opravném srpnovém termínu vykonalo SZZ 5 studentů.

Graf č.1: Průběh studia jednooborové psychologie na FF OU

Jak již bylo uvedeno, základním cílem bakalářského studia je připravit absolventy k navazujícímu magisterskému studiu psychologie, případně příbuzných oborů. Protože Ostravská univerzita dosud nemá akreditaci jednooborového magisterského studia psychologie, naši absolventi musí pokračovat v získání magisterského titulu na jiných univerzitách. Bakalářský titul z psychologie neumožňuje absolventům pracovat v profesi psychologa, která vyžaduje magisterské vzdělání jednooborové psychologie, jejich profesní uplatnění je především v oblasti sociální práce a personalistiky, případně jako asistenti psychologů ve zdravotnické, školské a ekonomické praxi (ovšem takto koncipovaná pracovní místa se v profesní praxi téměř nenacházejí).

Šetření uplatnění absolventů jednooborové bakalářské Psychologie v akademickém roce 2012-2013

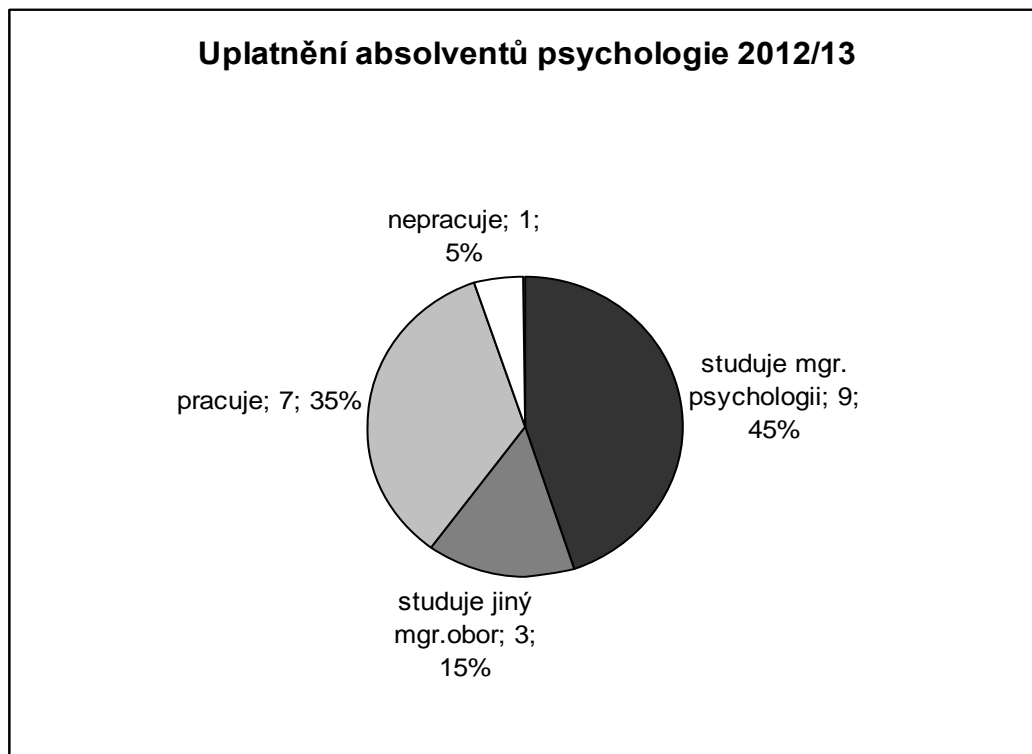
Katedra psychologie FF OU v Ostravě, která zajišťuje výuku oboru, realizovala v měsících říjen - listopad 2013 empirický výzkum uplatnění historicky prvních absolventů jednooborové psychologie na FF OU. Základním cílem bylo **zjistit jejich studijní a pracovní uplatnění** po úspěšném ukončení studia. Dalšími doplňujícími cíli byla **komparace výsledků SZZ se studijními výsledky v průběhu studia, s výsledky přijímacích zkoušek a analýza návrhů na doplnění či změny studijního plánu oboru psychologie** z pohledu absolventů. Ve výzkumu uskutečněném dotazníkovou metodou prostřednictvím elektronického média Facebook byli absolventi požádáni o informace o studijním a pracovním uplatnění po absolutoriu bakalářského studia a o návrhy na doplnění či změny ve studijním plánu oboru psychologie na FF OU. Od dvaceti oslovených absolventů, kteří ukončili studium v řádném termínu akademického roku 2012/2013, jsme získali výsledky ve 100%! V požadovaném termínu odpovědělo elektronicky 18 absolventů, 1 absolventka doplnila informace při setkání

tohoto ročníku v prosinci 2013, o 1 absolventovi, který na žádnou výzvu nereagoval, jsme získali údaje zprostředkovaně v dubnu 2014. Data od respondentů byla pro další analýzu doplněna o studijní výsledky v průběhu bakalářského studia, o výsledky SZZ a o výsledky přijímacích zkoušek. Získaná data byla podrobena základní statistické analýze – střední a pořadové hodnoty, absolutní a relativní četnosti, Spearmanova korelace testování souvislostí a kvalitativní analýza.

Výsledky výzkumu

Základním cílem výzkumu bylo zjistit **uplatnění absolventů jednooborové bakalářské Psychologie studované na FF OU v akademickém roce 2012-2013.**

Graf č. 2: Uplatnění absolventů jednooborové psychologie FF OU

Z 20 absolventů bylo přijato k navazujícímu magisterskému studiu 12 absolventů, tj. 60 % z 20. Z toho 9 absolventů (tj. 45%) studuje navazující magisterskou psychologii na univerzitách v ČR a SR: 4 absolventky na FF UP v Olomouci, 2 na FF UK v Praze, 2 na Psychologické fakultě Paneurópské univerzity v Bratislavě, 1 na FSS MU v Brně. Tři absolventi (15 % z 20), kteří kromě jednooborové bakalářské psychologie měli vystudovány i další vysokoškolské humanitní bakalářské obory, pokračují ve studiu v oborech Veřejná politika a lidské zdroje na FSS MU v Brně (1), Speciální pedagogika na PdF OU v Ostravě (1) a Sociální práce s poradenským zaměřením na FF OU v Ostravě (1).

Z osmi dalších absolventek bakalářské psychologie v současné době 1 nepracuje – rodičovská dovolená, 2 ženy jsou pracovně angažovány ve Velké Británii mimo studovaný

obor jako baristky, 1 žena pracuje jako sociální pracovnice na Úřadu práce, 1 jako lektorka soukromé vzdělávací společnosti, 1 jako asistentka v soukromé ziskové společnosti. Dvě absolventky, které kromě bakalářské psychologie vystudovaly navazující magisterské obory (sociální práci a učitelství pro ZŠ), našly uplatnění jako HR Business Partner v soukromé společnosti a v pedagogické práci na ZŠ. Menší spokojenost (3.-4. stupeň) se svým pracovním uplatněním vyjádřily na 5 stupňové škále (spojenost – nespokojenost) 3 absolventky zaměstnané v administrativě a sociální práci, ostatní vyjádřily spokojenost na 1.-2. stupni škály. Zajímalo nás také, zda ti absolventi, kteří nebyli přijati na navazující studium (hlásilo se 17 absolventů) nebo nechtěli v uvedeném akademickém roce dále studovat, měli problémy s hledáním pracovního místa. Vzhledem k tomu, že většina dotazovaných se ucházela o pracovní místo bez ohledu na výsledek přijímacích zkoušek na VŠ, případně někteří pracovali na dohody už v průběhu studia, našlo 7 dále nestudujících absolventů pracovní uplatnění do 3 měsíců od ukončení studia.

Jak již bylo uvedeno, protože se jednalo o historicky první absolventy jednooborové bakalářské psychologie na FF OU, zajímaly nás i další analýzy, jejichž výsledky mohou být nápomocny v dalším rozvoji jednooborové psychologie nebo nastiňují jiné souvislosti o studiu daného oboru. **Komparace výsledků SZZ se studijními výsledky v průběhu studia** neprokázala žádnou vazbu. Získaná korelace mezi průměrnou známkou ze tří okruhů SZZ (tj. obhajoby bakalářské práce, teoretických základů psychologie a vybraných aplikačních oblastí psychologie naznačuje dokonce mírně záporný vztah, a to v celkovém počtu 20 respondentů - 0,059 a u 9 studentů přijatých k dalšímu studiu psychologie -0,104. Ukazuje se, že v tomto případě průběh studia není dobrým predikátorem úspěchu u SZZ a ani predikátorem úspěšnosti při přijetí do dalšího magisterského studia psychologie. Pro zajímavost byla provedena komparace **výsledků SZZ s výsledky přijímacích zkoušek**. V celkovém počtu 20 respondentů dosáhl korelační koeficient hodnoty -0,358 a je zde náznak opačné závislosti. U 9 přijatých k navazujícímu studiu psychologie je v tomto případě výsledek analogický, korelace dosahuje hodnoty -0,167. Ani **mezi studijními výsledky a výsledky u přijímacích zkoušek** nebyla prokázána v celkovém výzkumném vzorku ani u absolventů přijatých k navazujícímu studiu psychologie žádná závislost (0,143 a -0,049), tzn. že výsledky přijímacích zkoušek nemůžeme považovat za predikátory úspěšnosti ve studiu.

Diskuze

Přijímací zkoušky, které byly koncipované jako převážně vědomostní testy doplněné o úkoly diagnostikující logické a kritické myšlení, sice ukazují na zvědavost a smysl pro vědecké poznávání, ale nepostihují komunikační a interpersonální předpoklady, schopnost naslouchat a porozumět druhým lidem, schopnost učit se. Protože známky u SZZ byly hodně ovlivněny komunikačními nedostatky zkoušených, především neschopností pregnantního vyjádření a samostatnosti a nezávislosti myšlení, rozhodlo vedení katedry, že pro budoucnost (od příštího akademického roku) budou přijímací zkoušky na obor Psychologie na FF OU

doplněny o ústní pohovor, dílčí zkoušky v průběhu studia budou probíhat jen ústní formou, v seminářích bude dán větší prostor diskuzním metodám.

Přímá vazba mezi průběžnými studijními výsledky a přijetím k dalšímu navazujícímu studiu psychologie rovněž nebyla zjištěna. Dá se předpokládat, že počáteční motivace ke studiu, která je u většiny uchazečů spojena s akcentem na teoretické poznatky ve vazbě na praxi, s prohloubením sebepoznání, s porozuměním druhým, s řešením vlastních psychických problémů, často také s pojetím psychologie jako vědy esoterické (Miňová, 2010), nebývá v průběhu bakalářského studia dostatečně naplněna. Bakalářské studium psychologie musí (i přes původní praktické poslání bakalářských oborů) vybavit budoucí magistry rozsáhlým teoretickým poznatkovým systémem, o jejichž využití v praxi bakaláři mohou pochybovat (Beránková, 2013). Dá se také očekávat, že změna stylu učení na vysoké škole a důraz na samostatnost ve studijní přípravě bude i nadále pro mnohé studenty obtížně překonatelnou překážkou.

K rozvíjení oboru psychologie na FF OU může přispět **analýza návrhů na doplnění či změny studijního plánu oboru psychologie**, kde absolventi čerpali z průběhu studia na FF OU a ze zkušeností u přijímacích zkoušek na navazující psychologii na jiných vysokých školách. Nejčastěji se objevily připomínky k prohloubení studia psychodiagnostiky (7x) a metodologie (4x), v 5 případech se objevil požadavek na praktické hodiny spojené s praxí a exkurzemi, na rozšíření psychologické praxe (2x), ve 3 případech byl vznesen zájem o prohloubení klinické psychologie. Studenti by přivítali i rozšíření přímé výuky a navýšení počtu hodin v průběhu týdne (5x). Tři respondenti vyjádřili zájem o oborovou angličtinu. Ojedinelé jsou názory na možnosti publikovat již v průběhu bakalářského studia (viz příloha). S návrhy na zlepšení studia jednoborové bakalářské psychologie vedení katedry dále pracuje, a ty, které neodporují studijnímu řádu fakulty a stanoveným akreditačním požadavkům, mohou být jedním z podkladů pro další reakreditaci oboru.

Výsledky zjištěné tímto šetřením potvrzují i jiné výzkumy o studiu psychologie, zaměřující se ale na magisterské studium, kterým mohou absolventi získat erudici psychologa. Téměř v souladu s výše uvedenými poznatky jsou závěry Z. Hrabovské (2011, s.80): „Většina studentů je se studiem psychologie spokojena, jejich některé výhrady směřují k přílišnému zaměření na výzkum nebo málo praxe a specifických předmětů na bakalářském stupni studia. Studenti by v přístupu vyučujících ocenili častější a důkladnější zpětnou vazbu zejména při práci na různých projektech nebo seminářních pracích. Většina studentů je se studiem spokojená zejména z hlediska informační stránky, někteří by uvítali užší kontakt s vyučujícími a praxi na bakalářském studiu.“

Závěr

V tomto sdělení publikovaná data jsou pro katedru psychologie zpětnou vazbou o kvalitě výuky daného oboru a obohacením o doplňující návrhy a připomínky ke studiu jednooborové bakalářské psychologie na FF OU, které jsou či mohou být respektovány při koncipování přijímacích zkoušek na obor psychologie či zapracovány do celkové koncepce oboru při jeho reakreditaci. Příznivé výsledky, týkající se uplatnění prvních absolventů jednooborové

psychologie FF OU v Ostravě jsou potěšující, ukázaly připravenost a motivovanost našich absolventů k následnému studiu i jejich flexibilitu v uplatnění na trhu práce. Katedra bude i v následujících letech pokračovat v analýze absolventů bakalářského studia jednooborové psychologie, primárně, v souladu s posláním bakalářského oboru psychologie, se zaměří na jejich studijní uplatnění v magisterském studiu psychologie, případně jiných oborů.

Literatura

- Beránková, D. (2013). *Chci studovat psychologii*. Získáno z <http://psychologie.cz/>
- Hrabovská, Z. (2011). *Utváření profesní identity studentů psychologie* (nepublikovaná diplomová práce). Brno: FSS MU. Získáno z https://is.muni.cz/th/145671/fss_m/magisterska_prace.pdf
- Kolektiv autorů (2008). *Europsycholeg, Evropský certifikát z psychologie*. Praha: Grada.
- Miňová, N. (2010). *Lesk a bída psychologie*. Získáno z <http://psychologie.cz/>

Příloha

Návrhy absolventů jednooborové bakalářské psychologie na doplnění či změny studijního plánu:

1. psychodiagnostika: 7
2. rozšířená výuka a více hodin: 5
3. praktické hodiny spojené s praxí + exkurze: 3 + 2
4. metodologie: 4
5. angličtina: 3
6. prohloubení klinické psychologie: 2
7. rozšíření psychologické praxe, specifikace praxe v psychologii práce: 2
8. řečnické dovednosti – trénink: 1
9. seminární práce – zpětná vazba: 1
10. seminární bakalářské práce i ve 3.ročníku: 1
11. akreditace NMgr: 1
12. seznámení s právními předpisy: 1
13. možnost publikovat: 1
14. změny ve studijním plánu: 1